Årsrapport 2013

VIDENCENTER
for frisører og kosmetikere

Ex-frisører har mere duft- og kemikalieoverfølsomhed end de der stadig arbejder som frisører

Flere hårfarver end de fem kendte kan give allergi i huden

Persulfat er ofte skyld i allergi i huden hos frisører

Tanker om 2013

Frisørskoleeleverne er blevet bedre til at bruge handsker og der er nu handske-krav i svendeprøven. I år har vi fundet ud af at alt for mange får kemikalier på hænder og arme når de tager handskerne af. I fremtiden skal vi lære eleverne, at tage handsker rigtigt af, så man har handske mod handske og hud mod hud.

-Heidi Søsted, december 2013

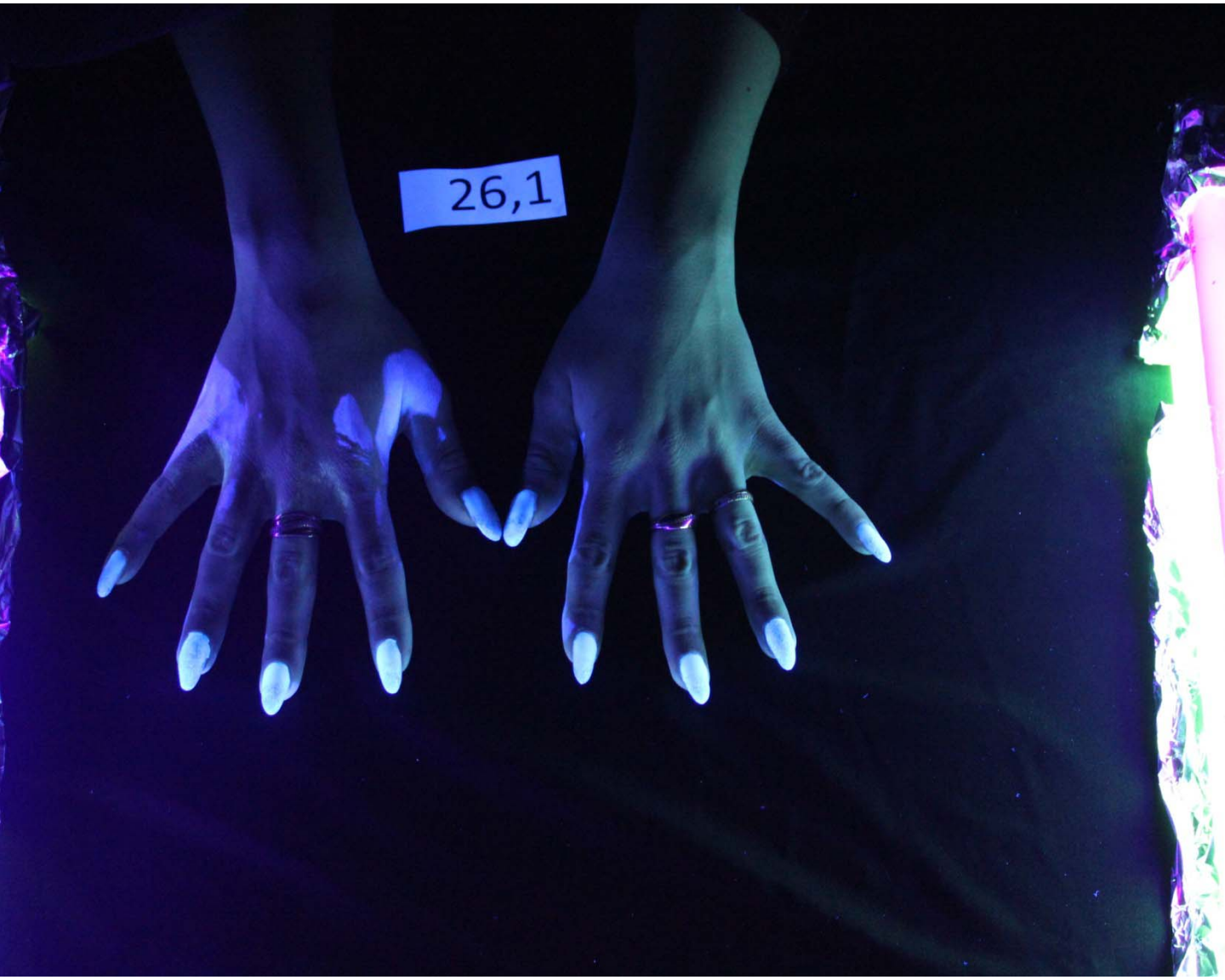

Indhold **Side**

Tanker om 2013 2

Om Videncenter for Frisører og Kosmetikere 4

Formål 4

Medarbejdere 5

Tilknyttede personer 6

Finansiering 7

Organisationsdiagram 8

Styregruppemøde 9

Forskningsprojekter

- Kontakt allergi overfor almindeligt forkomne hårfarvestoffer 10
- Allergiske og irritative hud- og luftvejssygdomme hos frisører 11
- Optimering af aftagning af handsker 12

Telefonrådgivning 13

Handsker 14

Det grønne dokument 14

Svanemærkede frisørsaloner, følgegrupper i Miljøstyrelsen 15

Forespørgsler til Miljøstyrelsen, Blegemiddel, NeuLash, Elumen, Bigen 16

Frisørinspirationsgruppen 18

Høringssvar til Miljøstyrelsen 19

Videnskabelige publikationer, review, foredrag, 21

Chair, abstracts til præsentation, undervisning foretaget af medarbejdere, kurser 22

Kongresdeltagelse, møder 23

Medlemskaber af videnskabelige netværk 25

Hjemmeside, sundhedsfremme, TV kommunikation 26

Pressekontakt 26

Videncenter for Frisører og Kosmetikere er en forsknings- og formidlingsenhed på Københavns Universitetshospital Gentofte, under hud- og allergiafdelingen. Vi har et væsentligt forskningssamarbejde med Videncenter for Allergi som vi også deler kontormiljø med og modtager sekretær- og IT-bistand fra. Videncenter for Frisører er selvfinansierende. Centret består af en leder (forskning, ledelse og økonomi) og en ph.d.-studerende.

Formål
Videncenter for Frisører og Kosmetikeres formål er at

1. forebygge erhvervsbetinget sygdom, specielt hud- og luftvejslidelser blandt frisører og kosmetikere.

2. fastholde frisører og kosmetikere i faget.

Disse mål skal nås ved at

1. rådgive frisører og frisørelever om forebyggelse og behandling af hud- og luftvejsallergi, eksem, produktsubstitution, arbejdsrutiner, graviditet, jobskifte.

2. optimere undervisningsprogram til frisørelever vedrørende professionel håndtering af kosmetik og forebyggelse af håndeksem & luftvejslidelser.

3. foretage-og formidle resultater af videnskabelige undersøgelser indenfor frisør- og kosmetiker faget.

4. oplyse dermatologer, allergologer, arbejdsmedicinere, Arbejdstilsynet, fagets parter og andre om frisørfagets sygdomme (kemikalier der anvendes inden for faget) og mulig forebyggelse af sygdommene.

5. deltage i politiske og videnskabelige processer, såvel nationalt som internationalt, med henblik på at forbedre frisørers sundhed.

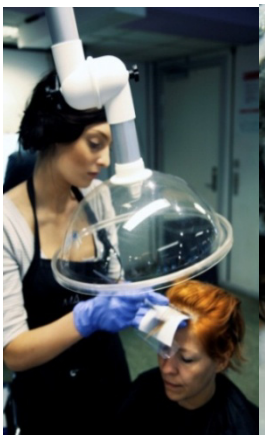

Medarbejdere 2013

Heidi Søsted, cand.pharm., ph.d., forskningsleder og økonomisk ansvarlig

Majken Gabriel Hougaard, cand.med. ph.d.-studerende

Tilknyttede personer
Poul Monggaard, journalist MPA, formand for Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund (formand for styrgruppen for Videncenter for Frisører og Kosmetikere) til 15. september 2013.

Lone Nordentoft Frost, formand for Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund (formand for styrgruppen for Videncenter for Frisører og Kosmetikere) fra 15. september 2013.

Connie Mikkelsen, formand for Danmarks Organisation for Frisører og Kosmetikere

Claus Zachariae, administrerende overlæge på Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Lone Winther, klinikchef på Allergiklinikken, Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Jeanne D. Johansen, professor, Videncenter for Allergi, Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Holger Mosbech, overlæge på Allergiklinikken, Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Claus Johansen, overlæge på Allergiklinikken, Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Katia Oreskov Winther, stud.med.

Jakob Ferløv Schwensen, stud.med.

Susanne Schweitz, sekretær, Videncenter for Allergi, Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Jens T. Olesen, IT-specialist, Videncenter for Allergi, Hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital

Jens Andersen, lektor DTU

Ledere, medarbejdere og elever på frisørskolerne i Danmark

Foto. Håndeksem og misfarvning af hænder hos 16-årig kvinde
som havde job i frisørsalon, hvor hun skyllede kunders nyfarvede hår.

Finansiering

- I overenskomsten mellem **Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund og Danmarks Organisation for Frisører og Kosmetikere** er beskrevet en **20-øres fond**, til drift af Videncenter for Frisører og Kosmetikere. I 2013 udgjorde dette 700.000 kr.

- Modtog 450.000 kr. fra **Helsefonden** til et 3-årigt forskningsprojekt om hud- og luftvejslidelse

- Modtog 100.000 kr. til spørgeskemaundersøgelse blandt frisørskoleelever fra **Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund**.

- Modtog 45.000 kr. fra **Beckettfonden** til forskningsprojekt om hud- og luftvejslidelse

- Modtog 30.000 kr. til Videncentrets drift for afholdelse af kursus i **Nordisk Frisør Union**.

- Til Videncentrets drift modtog 30.000 kr. fra **Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund** for kemisk vurdering af frisørprodukter.

- Modtog 25.000 kr. fra **Else og Mogens Wedell-Wedellsborgs Fond** til forskningsprojekt om hud- og luftvejslidelse

- Modtog 25.000 kr. fra **Torben og Alice Frimodts Fond** til forskningsprojekt om hud- og luftvejslidelse

- Modtog 10.444 kr. for undervisning på **Leonardo EU projekt** i Finland.

- Modtog 10.000 kr. fra **Direktør Jacob Madsen og Hustru Olga Madsen Fond** til forskningsprojekt om hud- og luftvejslidelse

- Modtog 4.000 kr. fra **Alfred Helsted og Eli Møllers legat** til forskningsprojekt om hud- og luftvejslidelse

- Modtog 3.471 kr. for undervisning på **Leonardo EU projekt** København.

- Modtog 3.000 kr. for undervisning på **Cph West**, København.

Organisationsdiagram. Videncenter for Frisører og Kosmetikere hører under Hud- og allergi afdelingen på Gentofte Hospital.

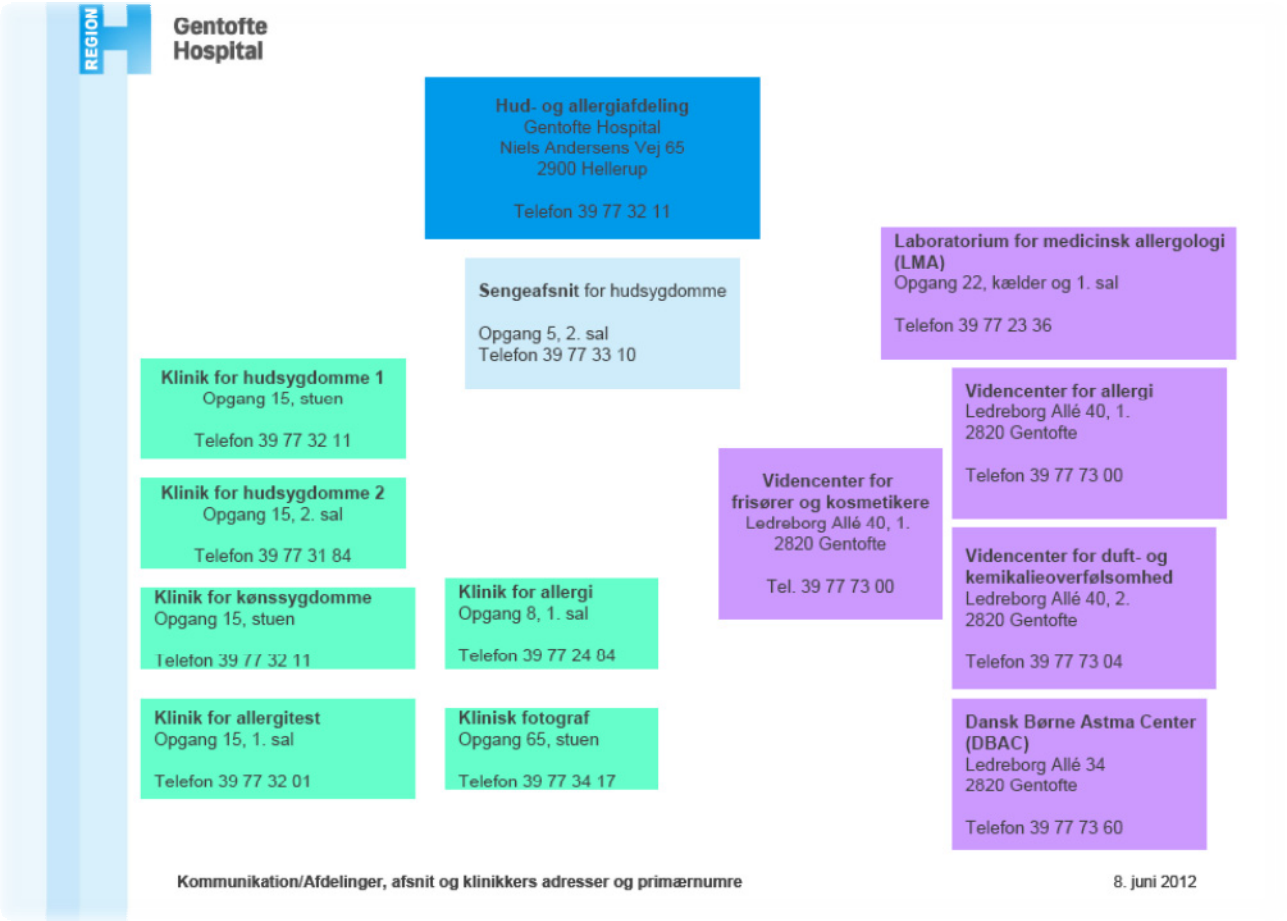

Styregruppemøde i Videncenter for Frisører og Kosmetikere
Den 13. august blev afholdt et styregruppemøde i Videncenter for Frisører og Kosmetikere: Deltagere: Poul Monggaard (formand for DFKF og formand for Videncenter for Frisører og Kosmetikere), John Petersen (direktør DOFK),Mette Stensgård (næstformand DFKF), Jens Prebensen (konsulent DOFK), Claus Zachariae (ledende overlæge hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital), Jeanne Duus Johansen (leder af Videncenter for Allergi), Heidi Søsted (Leder af Videncenter for Frisører, mødeleder).

Foto: Eksponeringskammer klar til frisørforsøgspersoner, Hud- og Allergiklinikken, Gentofte Hospital.

Kontakt allergi overfor almindeligt forkomne hårfarvestoffer
Projektet er gennemført af cand.pharm., ph.d., Heidi Søsted.

Formål:
At undersøge om PPD og de andre fire kendte lappetestallergener som anvendes til screening for hårfarveallergi, er tilstrækkelige.

Materiale og metode
2939 patienter blev i år 2007/2008 testet med 27 forskellige hårfarvestoffer, på 12 europæiske hudklinikker.

Resultater
Der sås en positiv reaktion på lappeprøvematerialet *p*-phenylenediamine hos 4,5 % af patienterne. 2,8 % reagerede på toluene-2,5-diamine og 1,9 % på *p*-aminophenol. At have farvet sit hår, var den hyppigste årsag til allergi overfor stofferne. *p*-Methylaminophenol gav eksemplet hos 20 patienter, 3 af dem med klinisk relevans og uden co-reaktioner med kendte hårfarve screenings allergener.

Fremtidige handlinger
Hårfarveråstoffer er indkøbt til afdelingen med henblik på at udvide den nuværende hårfarvelappetestserie på afdelingen.

Samarbejdspartnere
Den Europæiske kontakt allergi forskningsgruppe

Publicering
Projektet er rapporteret i en videnskabelig artikel i det videnskabelige tidskrift Contact Dermatitis:

Contact allergy to common ingredients in hair dyes.
Søsted H, Rustemeyer T, Gonçalo M, Bruze M, Goossens A, Giménez-Arnau AM, Le Coz CJ, White IR, Diepgen TL, Andersen KE, Agner T, Maibach H, Menné T, Johansen JD.
Contact Dermatitis. 2013 Jul;69(1):32-9

Foto: Sprøjter med lappetestmateriale sendt ud til europæiske hudklinikker.

Allergiske og irritative hud- og luftvejssygdomme hos frisører

Projektet gennemføres af cand.med., ph.d.-stud. Majken Gabriel Hougaard

Baggrund

Frisører er via deres arbejde dagligt udsat for mange kemiske stoffer, og har som følge heraf høj forekomst af arbejdsbetingede hud- og luftvejssygdomme så som håndeksem, astma og allergi. Ph.d. projektet skal belyse de epidemiologiske aspekter af disse arbejdsbetingede sygdomme og desuden optimere udredningsforløbet for danske frisører med arbejdsrelaterede luftvejssymptomer

Formål

Formålet med første del af ph.d. projektet er at undersøge forekomsten af astma, allergisk snue, kontakt nældefeber og håndeksem hos danske frisørelever. Samtidig undersøges om der eksisterer medfødte og miljømæssige faktorer, der sætter den enkelte frisørelev i større risiko for at udvikle disse sygdomme, sammenlignet med en kontrolgruppe. Samtidig blev forhold som rygevaner og allergisk disposition afdækket.
Formålet med anden del af ph.d.-projektet er at optimere nuværende metoder til udredning af frisører med mistænkt arbejdsbetingede luftvejssymptomer, astma og allergisk snue

Metode

Et webbaseret spørgeskema blev tilsendt alle danske frisørelever og en kontrolgruppe bestående af andre unge. Om 2 år tilsendes et opfølgende spørgeskema til alle frisørelever, inklusiv de der har afbrudt uddannelsen.
I 2013 blev et eksponeringskammer etableret på Gentofte Hospital, for at optimere påvisningen af astma og allergisk snue forårsaget af kemikalier herunder i frisørfaget. Eksponeringskammeret benyttes til at udvikle en metode til undersøgelse af sammenhængen mellem indånding af hårblegemidler og udvikling af luftvejssymptomer. Et standard udredningsprogram er udviklet for at optimere undersøgelse af frisører med arbejdsbetingede luftvejssymptomer. Udredningsprogrammet indebærer undersøgelse med en specifik inhalationstest. Derudover foretages forbedringer af andre diagnostiske test (priktestmetode og histamin-release testen) til påvisning af allergi overfor hårblegestoffer.

Resultater

Studierne er endnu ikke afsluttet. Resultaterne forventes i 2014-2015.

Samarbejdspartnere

Holger Mosbech, Per Skov RefLab, DFKF, DOKF, frisørskolerne i Danmark, Lars Andersen DTU.

Vejledere

Heidi Søsted, Jeanne Duus Johansen, Claus Zachariae, Lone Winther

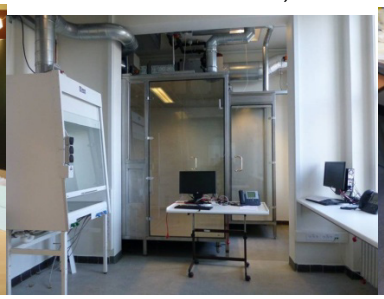
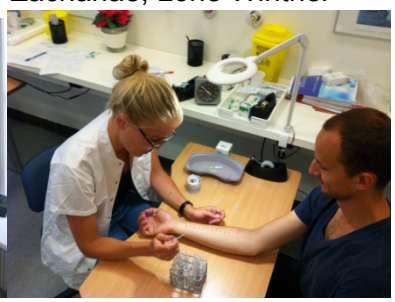

Foto 1: Pakning af i.f.m. spørgeskemaundersøgelse. Foto 2: Eksponeringskammer. Foto 3: Priktest

Optimering af aftagning af handsker
Projektet gennemføres af stud.med. Katia Winther Oreskov

Optimering af handskebrug
Stud.med. Katia Winther Oreskov har i et samarbejde med Videncenter for Allergi og Videncenter for Frisører været på frisørskolen Cph West og lavet et videnskabeligt interventionsstudium. Formålet med studiet er at undersøge om undervisning i korrekt / optimeret handskeaftagning kan nedsætte mængden af kemiske stoffer på hænderne.

Metode
Frisører og elever blev bedt om at vaske hår på dukker, med fluorescerende "shampoo", iklædt handsker som efterfølgende skulle tages af. Under ikke optimal aftagning af handsker, vil der blive afsat spor fra shampooen, som efterfølgende kan erkendes under UV lys. Efter første forsøgsgang underviste Katia i korrekt handskebrug, hvorefter forsøget blev gentaget.
Det var herefter muligt at bestemme forskellen i udbredelsen af det fluorescerende stof, før og efter undervisning.

Studiet forventes publiceret i 2014.

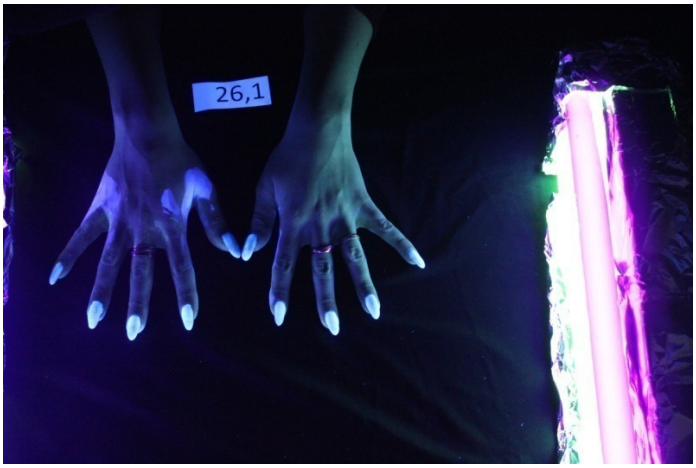

Foto: Øverste foto er en frisør der vasker hår, med fluorescerende shampoo, på en dukke. Nederste foto er frisørernes hænder, hvor man kan se at der er kommet shampoo på den ene hånd, da hun tog handsken af.

Telefonrådgivning
I Videncenter for Frisører og Kosmetikere er der telefonrådgivning for frisører. Der blev besvaret 140 henvendelser i 2013. Henvendelserne besvares af begge centrets medarbejdere.

Henvendelserne handler om:

1. Hvordan sikrer jeg mig som gravid frisør?
2. Hvorvidt et hårfarveprodukt er uden traditionelle farvestoffer (PPD, toluene-2,5-diamine etc.).
3. Hvad frisøren skal gøre ved sit håndeksem eller luftvejsproblemer.
4. Hvordan personen kommer videre i sundhedssystemet.
5. Frisøren der gerne vil tilbyde miljøvenlige produkter i salonen.
6. Kosmetikeren der gerne vil anvende den sundeste bryn- vippefarve.
7. Frisøren der spørger om der findes hårblegningsprodukter uden persulfater.
8. Kan min gravide kunde få farvet hår?
9. Skoleeleven der vil skrive rapport om hårfarveallergi.
10. Frisør der har kunde med potentiel hårfarvereaktion.
11. Myndigheder, politikere og pressen.
12. Industri, skoleelever, ikke-statslige organisationer der vil vide alt om hårfarvning og muligheden for at skaffe ”sunde farver”.

Også i 2013 har det været muligt for frisørmestre at benytte telefonrådgivningen.

Alle henvendelser til telefonrådgivningen eller henvendelser per e-mail registreres, således at ansatte i Videncenter for Frisører og Kosmetikere kan have gavn af tidligere besvarelser og være behjælpelig ved opfølgning. Samtidig gør registreringen det muligt at kvalitetssikre svarene.

Foto: Gennemgang af ingrediensliste på frisørprodukt

Handsker
Frisørprodukter indeholder specielle kemiske stoffer, der anvendes til farvning, permanent og blegning i frisørsalonerne. For at undgå at komme i kontakt med de kemiske stoffer må man anvende engangshandsker. Handskerne skal have en vis gennembrudstid for relevante kemiske stoffer for at yde beskyttelse. Kriterierne for, hvilke stoffer en handske til frisørarbejde skal kunne modstå, er udarbejdet i et dokument. Stoffer som p-phenylenediamine og toluene-2,5-diamine fra hårfarver er omfattet. Ammonium persulfate, potassium persulfate og sodium persulfate fra afblegning og glyceryl monothioglycolate fra permanentvæske er også med.

Udover gennemgang af laboratorietests, samarbejder Videncenter for Frisører og Kosmetikere med saloner der tester handskerne. Kriterierne er udarbejdet på baggrund af videnskabelig litteratur, omhandlende de mest anvendte og allergimæssigt kendte, problematiske stoffer indenfor frisørfaget. Dokumentet vil løbende blive opdateret.

Handsker der har bestået test for gennemtrængelighed af frisørprodukter samt bestået praktisk test. Nitrile accelerator free gloves fra Abena, som kan rekvireres på telefon 74 31 18 18. Det har længe været et ønske fra Videncenter for frisører at kunne anbefale lange sikre handsker. Den 17. december meddelte Abena at de kan levere lange acceleratorfri nitrilhandsker af samme kvalitet som ovenstående. Dette er årets gode nyhed. De nye handsker kan blive til stor gavn for faget.

Handsker der har bestået test for gennemtrængelighed af frisørprodukter samt bestået praktisk test.X-Soft ACF Nitril pulverfri fra Salonsupport.dk, som kan rekvireres på telefon 36 16 16 09.

De der anvender de anbefalede handsker har ikke klaget over reaktioner overfor handskerne, nogle frisører har stadig problemer med at anvende handskerne til Elumen. Der er fortsat ikke noget handskeforslag til brug af Elumen hårfarver.

Det grønne dokument
Videncenter for Frisører og Kosmetikere har defineret, hvad ordet ”grøn” kan betyde i frisørsammenhæng. I dokumentet beskrives risici ved forskellige hårfarver.

Dokumentet opdateres løbende og kan erhverves ved at kontakte Videncentret på telefon 39 77 73 03 eller heidi.soested@regionh.dk og kan ses på Videncenter for Frisørers hjemmeside på www.videncenterforfrisører.dk.

Svanemærkede frisørsaloner
Videncenter for Frisører og Kosmetikere har en vision om at få svanemærkede frisørsaloner. Nordisk Ministerråd er kernen bag det officielle nordiske svanemærke, som gennem fagpersoners rådgivning og konsensus sammen med industrien udpeger kriterier, der omfatter de 20 % bedste af et bestemt marked mht. miljø og i et vist omfang sundhed. Der findes svanemærkekriterier for shampoo, balsam, voks, cremer osv.

Videncenter for Frisører og Kosmetikere mener, det kan lade sig gøre at opstille et kriteriesæt for frisørsaloner. Der findes allerede svanemærkede frisørserier med shampoo, conditioner, kure og styling produkter på markedet. Flere produkter vil gøre det nemmere at få en god konkurrence mellem producenterne, så produkterne kan blive forbedret.

Hvis visionen nås, vil frisørerne kunne arbejde på steder, hvor de i mindre grad udsættes for miljø- og sundhedsskadelige stoffer sammenlignet med andre saloner. For kundernes vedkommende vil graden af vildledning blive nedsat betydeligt, fordi der ligger en stor faglighed bag mærkningsordningen, samtidig med at der ville foregå officielle tilsyn med salonerne.

I år har vi haft møde med Frisørinspirationsgruppen, Miljømærkning Danmark, Københavns Kommune og frisørinteressenter, men ordningen er ikke på plads endnu.

Følgegruppe til Miljøstyrelsens hårfarveprojekt
Videncenter for Frisører og Kosmetikere har deltaget i Miljøstyrelsens følgegruppe vedr. udvikling af ikke skadelig hårfarve. Teknologisk Institut er tovholder på projektet. Gruppens arbejde fortsætter i 2014.

Miljøstyrelsens projekt om kortlægning af hårfarvestoffer
Videncenter for Frisører og Kosmetikere har deltaget i et projekt med Miljøstyrelsen vedr. allergivurdering af hårfarvestoffer. Resultatet kan ses i nedenstående link. Konklusionen er at alle de undersøgte kemiske farveserier kan være allergifremkaldende.
http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Kemikalier/Nyheder+kemikalier/20130225haarfarver.htm

Forespørgsler til Miljøstyrelsen
I 2013 foretog Videncenter for Frisører og Kosmetikere 4 anmeldelser / opfølgninger på anmeldelser af kosmetiske produkter til Miljøstyrelsen, vedr. overholdelse af Kosmetikbekendtgørelsen.

1) Sikkerhed af **blegemiddel**. Videncenter for Frisører har i 2012 rykket for en sag, som centret anmeldte i 2010. Det drejer sig om et hårblegningsmiddel Schwarzkopf Blonde L1++ Extreme Strong Blondering. Videncenter for Frisører beder Miljøstyrelsen tage stilling til: Om forbrugere kan få ætsningsskader ved normal anvendelse af produktet samt om brugere kan få ætsningsskader ved udfærdigelse af overfølsomhedstest. Endvidere ønsker Videncenter for Frisører en opinion fra den videnskabelige komite vedr. sikkerheden af persulfater (også sammen med hydrogen peroxide) i kosmetiske produkter. Videncentret henviser til, at de ætsningsskader, der er registreret inden for de seneste 21 år, er så alvorlige, at sikkerheden af brug af persulfater bør undersøges. Videncenter for Frisører beder Miljøstyrelsen om at formidle henvendelsen til rette instans i Europa-Kommissionen (7. juli 2010). I slutningen af 2012 afventer Miljøstyrelsen stadig en rapport fra Frankrig vedrørende sagen.

Miljøstyrelsens svar 25. april 2013: Frankrig oplyser, at de har lavet en kort gennemgang af emnet, og at de sager de finder med afblegningsskader, primært er sager, hvor håret er blevet pakket ind i folie eller hvor frisøren har anvendt føntørrer. Altså sager, hvor der er tale om forkert brug af produkterne. Mere præcist konkluderer de, at bekymringen omkring disse skader snarere skyldes frisørernes praksis end selve stoffet. Kommissionen vil ikke anmode SCCS om en opinion på den baggrund.
Miljøstyrelsen har besluttet, at den heller ikke vil gøre mere nu. Den beslutning er truffet baseret på den viden, som vi har på nuværende tidspunkt, på at Miljøstyrelsen heldigvis sjældent ser disse skader, på at kun Frankrig meldte tilbage under PEMSAC rundspørgen, og på at Miljøstyrelsen ikke har modtaget nye sager siden Videncenter for Frisører indberettede i sommeren 2010. Miljøstyrelsen har råd om afblegning: Midler til at afblege hår indeholder typisk hydrogenperoxid og ammoniumpersulfater, der blandes sammen. Der er tale om meget stærke blegemidler, og det er utrolig vigtigt, at blandingsforholdet er korrekt, ellers kan blandingen være stærkt ætsende for hovedbunden. Det er eksempler på, at unge piger, der har fået bleget hår, har fået meget slemme ætsninger i hovedbunden, som efterfølgende har krævet plastickirurgiske behandlinger, fordi dele af hovedbunden var ætset væk. Det skal understreges, at det er uhyre sjældent, at der sker så alvorlige uheld, men det er vigtigt at huske på, at der er tale om meget stærke kemikalier, der anvendes til at blege hår.

Foto: Frisør i risikosituation for at udvikle luftvejsallergi overfor blegeprodukt

2) **NeuLash** I 2012 indberettede Videncenter for Frisører NeuLash mhp undersøgelse om indhold af sundhedsskadelige stoffer.

Den 3. april 2013 fik Videncentret besked fra Miljøstyrelsen om, at produktet Neulash på det danske marked nu er reformuleret og indeholder ikke længere isopropyl cloprostenate eller andre prostaglandiner. Det reformulerede produkt er blevet markedsført i Danmark siden 21. november 2012. Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion har ikke haft bemærkninger til andre indholdstoffer i produktet. Kemikalieinspektionen har vejledt importøren omkring brug af korrekte INCI-betegnelser på deklarationen.

3) **Nye opinions på Elumen farver**

Den 21.3 orienterer Miljøstyrelsen at: Acid Black 1 kan stadig ikke vurderes sikker, mens Acid Green 25 og Acid Violet 43 er vurderet sikre til brug i non-oxidative hårfarver i deres respektive koncentrationer.

4) **Indberetning af Bigen hårfarve til Miljøstyrelsen**

Videncenter for Frisører er blevet kontaktet af en læge som har haft en patient der har fået voldsomt udslet fra et Bigen hårproduktkøbt i Bazar West ved Gjellerup Parken. Bigen er beskrevet som havende for høje koncentrationer af PPD.
Miljøstyrelsen svarer den 15.11., at de undersøger sagen.

Frisørinspirationsgruppen
Frisørinspirationsgruppen er en gratis mailservice til alle interesserede. Maillisten anvendes hvis der er en nyhed fra Videncenter for Frisører og Kosmetikere, det kan være forskning eller udsendelse af årsrapport. I 2013 modtag 99 personer nyhedsbrevet.

Tilmeldelse til gruppen sker ved at sende en e-mail til heidi.soested@regionh.dk med emnefeltet: 'Tilmelding til frisørinspirationsgruppen'. Mailservicen kan til enhver tid afmeldes.

Emner i 2013:

Tatoveringer
Der kan opstå infektioner og heling problemer i friske tatoveringer. Infektionerne kan sprede sig, gå i dybden og give bylder. Der kan opstå blodforgiftning. Vorter kan spredes og blive sået ud i en tatovering. Ved kosmetisk tatovering kan herpes provokeres.

Bliv ikke tatoveret, hvis du er under 18 år, og tilskynd aldrig andre til det.

Er du kvinde og gravid, prøver du på at blive gravid eller kan du være blevet gravid uden at vide det? I så fald bør du overveje, at tatoveringsblæk kan indeholde kemiske stoffer, der påvirker celledelingen og som potentielt kan påvirke et foster, særlig i det tidlige svangerskab. Intet blæk er sikkert for gravide.

Nogle blæk kan indeholde nikkel i høje koncentrationer, så overvej om tatovering er det rette for dig hvis du har nikkelallergi.

Bakterieforurenet hårfarve
Nedenstående hårfarve fra Sante, skal trækkes tilbage fra markedet pga. bakteriel forurening, som udgør en sundhedsfare for brugeren. Hvis I er i besiddelse af dette batchnummer, bør I ikke bruge produktet, kontakte forhandlere og bede om at få pengene tilbage.
Product: Hair dye, Brand: Sante, Batch number: 12030537/ 4 025089 041887.

Giver Elumen kræft?
Der er systemiske effekter på bl.a. milt hvis der er acid Black eller acid orange 7 i hårfarve. Kig på flasken om de står på. Videncentret er orienteret om at kommissionen er på trapperne med ny opinion på acid Black 1. Så Videncentret kan ikke svare med sikkerhed endnu, men acid black 1, er ind til da under mistanke.

Høringssvar til Miljøstyrelsen

Den 25. januar afgav Videncenter for Frisører følgende høringssvar
Vedrørende journalnummer MST-653-00442. Høring vedr. ændring af bekendtgørelse om kosmetiske produkter 422 af 4. maj 2006 (**Hårfarvestoffer**)
Først og fremmet hilsner Videncenter for Frisører og Kosmetikere ændringen velkommen. På baggrund af opinions fra EU videnskabelige komite Kosmetik vedr. toluene-2,5-diamine og p-phenylenediamine forventes nye restriktioner på disse stoffer, hvor der tages udgangspunkt i de beskrevne koncentrationer i SCCS/1443/11 og SCCS/1479/12.
Paragraf 2, bilag 2,3 og 4. I den advarselstekst som skal angives på produkter der indeholder de stoffer der nu skal reguleres, anvendes ordene "sort henna". Det støttes at hårfarver mærkes med advarselstekst, det er dog at foretrække, at der anvendes en anden formulering end: "midlertidig tatovering med sort henna". Der er i botanisk forstand ikke "sort henna" og der findes ikke en art af henna, der er stærkt sensibiliserende. Problematikken er, at det ofte er matrixen henna der tilsættes de ekstremt allergifremkaldende kemiske forbindelser p-phenylenediamine og dets søster-stoffer og at det er disse kemiske forbindelser der er årsag til denne advarsel, og ikke henna. Henna i sig selv er sjældent allergifremkaldende. Ved en sort semi-permanent tatovering tilsættes PPD eller lign. til fx hennapulver, men man kunne også sagtens forestille sig, en særdeles allergi-fremkaldende midlertidig sort tatovering uden at henna var til stede.

Den 18. december afgav Videncenter for Frisører følgende høringssvar. Høring over bekendtgørelser om en frivillig, brancheadministreret registreringsordning for **tatovører** og bekendtgørelse om Sundhedsstyrelsens opkrævning af gebyrer
Høringssvar:
Videncenter for Frisører har erfaret at tatoveringer er meget populære blandt frisører i alle aldre, det er mere reglen end undtagelsen, at frisører har tatoveringer. Videncentret er bekymret for de sundhedsmæssige risici for personer med tatoveringer.
Videncenter for Frisører og Kosmetikere hilser den nye bekendtgørelse velkommen, således at det med Sundhedsstyrelsens godkendelse, bliver muligt for tatovører at kalde sig ”registreret tatovør”, idet Videncentret håber at en sådan ordning, vil skabe mindre sundhedsskadelige tatoveringer i fremtiden. Her tænkes på infektion, tatoveringer som fortrydes samt allergirisici.
Fjernelse af tatoveringer og overvejelser
Hvem skal betale for, at en person vil have fjernet en tatovering, enten af etiske årsager (de er ikke længere kæreste med personen, hvis navn eller fingering de har fået tatoveret eller de tilhører ikke længere en evt. subkultur), eller af sundhedsmæssige årsager? Er der opstillet regler for hvilke dermatologudgifter det er rimeligt at Sygesikringen dækker? Skal en offentlig betalt dermatolog fjerne ulovlige tatoveringer? Kan man overveje at lægge en forsikringspræmie ovenpå prisen, når tatoveringen laves, som kan dække økonomiske udgifter, hvis tatoveringen skal fjernes igen? På den måde blev det ikke samfundets økonomiske byrde og personer ville måske overveje tatoveringen en ekstra gang. Skal det være brugerens egen økonomiske burde, hvis tatoveringen skal fjernes af sundhedsmæssige årsager?
Sundhedsrisici og Uddannelsen
Der ligger en udfordring i at opbygge en acceptabel uddannelse i det der lidt viden om både korttidsrisici (allergi, HIV, hepatitis) og langtidsrisici (cancer) ved tatoveringsfarver. Findes der fx farver som ikke er allergifremkaldende? Skal en tatoveringsuddannelse være SU berettiget? Hvordan kan EU administrere tatoveringsfarver, når det hverken er lægemidler eller kosmetik? Kan EU acceptere at farver der kun er omfattet af REACH appliceres i dermis?

Den 18. december blev følgende høringssvar afsendt: Videncenter for Frisører og Kosmetikere vil gerne afgive høringssvar på regeringens aftale om en **kemikalieindsats for perioden 2014-2017**.
Videncenter for Frisører og Kosmetikere støtter at regeringen laver en kemikalieindsats.
Videncenter for Frisører og Kosmetikere er gennem arbejde med erhvervsskoler, der foretager den SU berettigede uddannelse af frisører, blevet opmærksom på, hvor væsentlig uddannelse af lærere, skoleledere samt fagets parter er.

Det gavner at undervise frisørskolelærere

Hvis unge skal leve uden frygt for at blive syge af kemikalier, som de udsættes for under deres uddannelse er det væsentligt, at der er et tilstrækkeligt vidensniveau på erhvervsskolerne. I den fremlagte kemikalieindsats er grønne organisationer, staten, virksomheder, Videncentre og forbrugerorganisationer nævnt, men hvad med fagets parter som har ansvaret for de SU berettigede erhvervsuddannelser? Videncenter for Frisører har erfaret at undervisning af frisørskolelærere kan føre til en signifikant nedsættelse af forekomst af håndeksem hos frisørskoleelever. Videncentret har erfaret at frisørskoler og saloner har stor gavn af at anvende accelerator (allergifremkaldende tilsætningsstoffer) fri nitril handsker, som uden at give brugeren gummiallergi, kan tilbageholde frisørkemikalier. Efter som det er fagets parter der står for tilrettelæggelse af uddannelserne, udvælger pensum og forestår eksamen er det væsentligt, at deres vidensniveau om kemikaliesikkerhed er så højt som muligt.

Erhvervsskolerne

Hvis parterne ikke får indflydelse på kemikalieindsatsen og information om SUBSPORT (den nye substitutions portal), så bliver regeringens ressourcer til kemikalier ikke anvendt optimalt på erhvervsskolerne. I værste fald fortsætter man undervisning, som man har gjort det de sidste mange år, med stor risiko for udvikling af erhvervsbetingede sygdomme opstået af kosmetik og kemikalier hos ganske unge mennesker. Kosmetik bør være omfatter af SUBSPORT.

Substitutionspligt

I dag er der produktsubstitutionspligt ifølge Arbejdsmiljøloven, men hverken erhvervsskolelærere, Arbejdstilsynet eller frisørmestrene kan finde ud af, hvordan de skal efterleve reglen. Fx burde (næsten) alle frisørsaloner i Danmark, have et påbud mod ikke at have bortsubstitueret allergifremkaldende parfumestoffer. Men Arbejdstilsynets tilsynsforordnede har ikke de rette værktøjer til at gennemskue kosmetikprodukternes ingredienslister.

Små virksomheder

Som skrevet ovenfor er frisørsaloner ofte små virksomheder, hvor ejerne har svært ved at gennemskue, hvilken kemi der er at foretrække frem for andet. De kan lytte til producenterne, men producenter forsvarer per natur deres egne produkter. Frisør er det fag med den laveste alder for første arbejdsbetingede lidelse. Frisørsaloner ville have stor gavn af at kunne substituere de kosmetiske produkter de anvender professionelt og Arbejdstilsynet ville have stor gavn af et substitutionsredskab, når Styrelsen foretager tilsyn i frisørsaloner. Eftersom det er regeringens kemikalieindsats og ikke Miljøstyrelsens bør (frisørers) arbejdsmiljø indtænkes, både på uddannelses niveau og tilsynsniveau.

Gravide frisører

Der har fra frisørernes side længe været ønske om et substitutionsværktøj til anvendelse når en frisør (mestre som svende) bliver gravid.

Konklusion, Kemikalie Forum og SUBSPORT

1) Videncenter for Frisører og Kosmetikere opfordrer til, at fagets parter inviteres til at deltage i et Kemikalie Forum, så viden om kemikalier kan formidles til erhvervsskolerne.
2) Der bør oprettes en substitutionsportal for kosmetiske produkter.

Videnskabelige publikationer af medarbejdere i Videncenter for Frisører og Kosmetikere
Schwensen JF, Johansen JD, Veien NK, Funding AT, Avnstorp C, Østerballe M, Andersen KE, Paulsen E, Mortz CG, Sommerlund M, Danielsen A, Andersen BL, Thormann J, Kristensen O, Kristensen B, Vissing S, Nielsen NH, Thyssen JP, Søsted H. Occupational contact dermatitis in hairdressers: an analysis of patch test data from the Danish Contact Dermatitis Group, 2002-2011. Contact Dermatitis. Accepted.

Chemical intolerance among hairdressers in Denmark.
Tran MT, Elberling J, Skovbjerg S, Berg ND, Søsted H, Johansen JD, Lysdal SH.
PLoS One. 2013 Aug 12;8(8):e71241.

Contact allergy to common ingredients in hair dyes.
Søsted H, Rustemeyer T, Gonçalo M, Bruze M, Goossens A, Giménez-Arnau AM, Le Coz CJ, White IR, Diepgen TL, Andersen KE, Agner T, Maibach H, Menné T, Johansen JD.
Contact Dermatitis. 2013 Jul;69(1):32-9

Review
Søsted H. Reviewet 3 videnskabelige artikler for det internationale tidsskrift Contact Dermatitis

Foredrag
Hougaard M. Oplæg "Occupational Asthma and Occupational Rhinitis in Hairdressers" på kurset Basic and Clinical Allergology, Gentofte Hospital, dec.

Søsted H. Nordisk Kursus, Nordisk Frisør Union, Saner Hotell, Gran, Norge.26. – 30.8.

Søsted H. Foredrag som invited speaker "Contact dermatitis to hair dye ingredients", at 32nd Nordic Congress of Dermato-Venereology, Tampere.19.08

Søsted H. Foredrag for islandske frisører, The Environment Agency of Iceland, project The green steps for companys in Reykjavik city og skoleleder hos Lilja K. Sæmundsdóttir, formaður Félags hársnyrtisveina, Stórhöfða 25, 110 Reykjavík.13.06

Hougaard M. Protokolgennemgang af ph.d.-projekt ved litteraturgennemgang på Videncenter for Allergi og Videncenter for Frisører, maj.

Søsted H. Oplæg til europæisk forskningsmøde Cargo 2013 London "Contact allergy to common ingredients in hair dyes". Sct Thohas, Sct Johns Hospital, London.13.4.

Søsted H. Oplæg om sundhedsproblemer og forebyggelse i frisørfaget for uddannelsesudvalget i Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund.18.2.

Hougaard M. Oplæg "Healthy worker effect and changes in respiratory symptoms and lung function in hairdressing apprentices, Iwatsubo Y", feb.

Hougaard M. Oplæg "Arbejdsbetingede allergiske sygdomme hos frisører" ved fælleskonference mellem allergologer og dermatologer på Gentofte Hospital, jan.

Chairs
Søsted H.Session about Contact Dermatitis together with Kristiina Aalto-Korte at 32nd Nordic Congress of Dermato-Venereology, Tampere, Finland.19.08.

Abstracts til præsentation
Søsted H. "Contact dermatitis to hair dye ingredients" Forum for Nord Derm 2013, vol.18.No2-3.pp92

Undervisning foretaget af medarbejdere
Søsted H.Undervisning af frisørskolelærere. Forebyggelse af arbejdsbetingede hud- og luftvejssygdomme i frisørfaget. CPH West, Glentevej 61, 2400 København NV. 4.7.

Søsted H.Undervisning af Skandinaviske frisører 2 dage på EU projekt Leonardo om Sustainable development in hairdressing. Helsinki og Espoo, Finland.16-18.4

Hougaard M., Søsted H. Ekstern vejleder på projektet "Bestemmelse af peroxydisulfat ved anveldelse af spektrofotometri" af diplomingeniørstuderende Megbal Aissa fra DTU.

Kurser

Hougaard M. English for researchers, Writing, level 2. Københavns Universitet. Dec.

Søsted H Forretningsudvikling og strategi. 21. november. Probana Buisness School.

Søsted H. Forandringsledelse. 23. oktober. Probana Buisness school.

Søsted H. Stressforebyggelse og håndtering – hvad gør jeg som leder? HR uddannelse og arbejdsmiljø, Gentofte Hospital. 5. september.

Hougaard M. Basal statistik for sundhedsvidenskabelige forskere. Københavns Universitet. Efterår.

Hougaard M. Introduktion til GCP for sundhedspersonale, E-learning kursus. Juli.

Hougaard M. Introduction to Clinical Research I. Københavns Universitet. Juni.

Hougaard M. Introduction to SPSS. Københavns Universitet. Maj.

Søsted H. e-rekruttering – undervisning for ansættelsesudvalg, HR uddannelse og arbejdsmiljø, Gentofte Hospital. 10. april.

Søsted H. Seminar om styrkebaseret ledelse, ved Henrik Leslye. HR uddannelse og arbejdsmiljø, Gentofte Hospital. 4. april.

Hougaard M. Introduction to Clinical Research II. Københavns Universitet. April

Hougaard M. English for Researchers, Writing, level 1. Københavns Universitet. Marts.

Kongresdeltagelse
Hougaard M., Søsted H. Serviceforbundets kongres, Lo-skolen Helsingør, Danmark. 8.-9. oktober.

Søsted H. 32nd Nordic Congress of Dermato-Venereology, Tampere, Finland. 18-20. August.

Søsted H. 6th International Conference on Occupational and Environmental Exposure of Skin to Chemicals. June 2-4, Amsterdam, The Nederlands.

Møder
Søsted H. Møde med Jørgen Hyldegård, erfaringsudveksling.14. januar.

Søsted H 21. januar. Afholdt møde med Frisørinspirationsgruppen i Videncenter for Frisører, ved. Svanemærkede frisørsaloner.

Søsted H. 18. februar, uddannelsesudvalget i DFKF, Vermundsgade.

Søsted H. 21. februar. Vejledermøde med akademiingenørstuderende, samt lektor Jens Andersen DTU, vedr. projekt om persulfatopsamling.

Søsted H. 21. februar. Placering og registrering af nyindkøbte hårfarvekemikalier i laboratoriet på hudafdelingen med laborant Mie Mouritzen

Søsted H. 22. februar. Møde i BAR Service vedr. projekt om håndeksem i servicefag. Film og matrix til frisører indgår.

Søsted H 25. februar. Statusmøde med formand i Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund

Søsted H 27. februar. Fællesledermøde på hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital.

Søsted H. 27. februar. Statusmøde med læge Jakob Schwendsen vedr. videnskabeligartikel om frekvensen af frisørallergener.

Søsted H. 28. februar. Afholdelse af forskningsmøde med Bettina Andersen, Miljøstyrelsen vedr. den nye kosmetikforordning.

Søsted H.7. marts Temadag om allergi. Eigtveds Pakhus, Sundhedsstyrelsens Rådgivende Videnskabelige Udvalg for Miljø og Sundhed

Søsted H. 4. marts. Møde med frisørskoleleder for frisørskolen i København Aila Hargbøl, vedr. uddannelse i arbejdsmiljø, produktvalg til frisørelever og kosmetikere samt værnemidler.

Søsted H. 5. marts. Reception for forbundsformand i Serviceforbundet John Dybart.

Søsted H. 6. marts. Møde med konsulent hos BAR Service, Susanne Ulk, vedr. input til materiale til frisørkampagne. Plakater og undervisningsmateriale.

Søsted H 6. marts. Litteraturgennemgang om klorhexidinallergi i Videncentrene, Gentofte Hospital.

Søsted H. 7. marts. Temadag om Allergi afholdt af Sundhedsstyrelsen på Eigtveds Pakhus. København.

Søsted H. 8. marts. Filmoptag til frisørforbundets hjemmeside hos KomC i Hammershusgade København Ø.

Søsted H. 11. april. Møde i netværksgruppen Ledelse R&D, hos Haldor Topsøe, med fokus på LEAN.

Søsted H. Miljøstyrelsen og Brancheforeningen SPT, Informationsdag om Kosmetikforordningen, DSB Kursuscenter, den 29. april

Søsted H. 20. juni. Møde med lektor Jens E. T. Andersen DTU vedr. DTU specialestudrende Megbal Aissa, vedr. raport om kvantitative målinger af persulfater i luft.

Søsted H 10. Juni. På laboratorie hos Lars K Poulsen med Majken Hougaard og lave pH målinger på persulfatopløsninger, i forskellige koncentrationer, til skin prik test.

Søsted H 2. juli. Interview til Majbrit Nilesen, Oxford Research vedr. Evaluering af BAR folderen "Fremtiden er i dine hænder"

Søsted H. Møde med Rene Ritto, CEO founder, EliteGreenTec og Sebastian Herschend vedr. produktvurdering.13. august.

Søsted H 16. august: Møde hos Bar Service vedr. frisørundervisningsfilmen „Because we are worth it".

Søsted H. 19. -20. September. EU forskningsøde om hudsygdomme forårsaget af job. COST Action [TD1206] event: Current scientific challenges of occupational skin diseases (OSD) in Europe. Langenbeck-Virchow Haus ,Berlin.

Søsted H.27. september. Møde med direktør Hanne Løyche, SPT, Børsen, København.

Søsted H. 2. oktober. Møde med Nicolas Johansen, Soc. Dem. Christiansborg.

Hougaard M, Søsted H. Forskningens dag, Gentofte Hospital. November.

Søsted H. Seminar Listen Louder ved Jonathan Løw, Lyngsø Alle, Hørsholm, 25. november.

Søsted H. LO-konference om de arbejdsmedicinske klinikker. LO huset Islandsbrygge. København. 27. november.

Søsted H. Deltaget i Hovedbestyrelsesmøde i Dansk Frisør og Kosmetiker Forbunds Hovedbestyrelsesmøde, Østerbro. 3. december.

Søsted H har deltaget i afsnitledelsesmøder på hud- og allergiafdelingen, Gentofte Hospital.

Medlemskaber af Videnskabelige netværk
Søsted H. Member of board in European Prevention of Occupational Skin diseases (EPOS).

Søsted H., Hougaard M. Member of European Society of Contact Dermatitis (ESCD).

Søsted H. Member of European Academy of Dermatology and Venereology (EADV).

Søsted H. Medlem af Dansk Selskab for Klinisk Kemisk Farmakologi (DFK2F)

Hougaard M. Medlem af Foreningen af Yngre Dermatologer (FYD)

Hougaard M. Formand for Gentoftes Netværk af Yngre Forskere (GNUF)

Hougaard M. Medlem af Dansk Selskab for Allergologi (DSA)

Foto: Majken Hougaard priktester

Hjemmeside
Videncenter for Frisører og Kosmetikere har fire domæner som alle fører samme sted hen.

www.vffk.dk
www.videncenterfrisorer.dk
www.videncenterforfrisører.dk
www.videncenterfrisører.dk

Her lægges nyheder, de hyppigste spørgsmål fra telefonlinjen, samt gode råd og dokumenter vedr. forebyggelse af arbejdsbetinget håndeksem. På hjemmesiden er et lydinterview med centrets medarbejdere vedrørende ingredienser i produkter og forebyggelse af håndeksem.

Sundhedsfremme
Søsted H., Hougaard M. Kontaktperson på allergistand for Videncenter for Allergi på Sundhedsdage 2013 i Øksnehallen, den 22-24. marts, afholdt af Region Hovedstaden. Stod på standen fredag og lørdag.

TV kommunikation
Søsted H. TV optagelse til BAR undervisningsfilm om hud- og luftvejdslidelser blandt frisører, hos Christopher Lund Christiansen, Tabularasa, Flæsketorvet 68. Kbh V. 2. maj.

Pressekontakt
Søsted H. Interview til journalist Ditte Ross til baggrund til DR Temalørdag om hår.

Søsted H. Spejlet 1/2013, side 31, beskrevet i en boganmeldelse ”Lille Spejl”

Søsted H. Dofk. Nr 2 februar 2013. Videncenter for Frisører er citeret og Heidi Søsted er takket på side 7, Mestersiderne.

Søsted H. Interview til Stine Ramlyng, Astma Allergiforbundet om allergi over for kunstige negle. 12. marts.

Søsted H. Interview til Jette Damgård, journalist, Spejlet om resultatet i ny videnskabelig hårfarveartikel. 12. marts.

Søsted H. Interview til TV Europa hos KomC i Hammershusgade København Ø. 19.marts.

Søsted H. Citeret i Astma Allergi Medlemsblad nr. 4-juli/august 2013, side 24-25 ”Kunstige negle kan gi´ allergi”.

Søsted H. Citeret i Samvirke.dk, journalist Bente Schmidt ”Pas på- dine kunstige negle kan give allergi” 20. august 2013.

Hougaard M. Dofk Nr. 8, August 2013. Interview til artikel ”Ny forskning: Ind i provokationskammeret” af Jens Prebensen.

Søsted H. Interviewet om frisørers arbejdsmiljø til journalist Søren Johannesen, Spejlet. 10.

september

Søsted H. Interviewet af Bente Schmidt fra Samvirke vedr. hårfarveallergi. 26. september.

Søsted H. Citeret i Ekstrabladet 28. september 2013 i artiklen 237.000 har ret til at smadre sig selv på job, af journalist Mette Lauth avisen.dk

Søsted H. Artikel om Heidi Søsted i Spejlet nr. 5. oktober 2013

Søsted H. Interview til Danmarks Radio Nyhederne, Eva Dalgård Andreasen, vedr. allergiske reaktioner overfor hårfarver. 21. oktober 2013.

Søsted H. Citeret i avisen.dk vedr. muskel-skeletlidelser. 7. november 2013.

Søsted H. Samvirke dec. 2013, side 26, citeret i artiklen ”Hårfarverne er farlige”.

Hougaard M, Søsted H. Citeret i Spejlet, dec. 2013.